

Με το Πανόραμα στη Βουλγαρία τον Σεπτέμβριο του 2017

Το επτάημερο ταξίδι οργανώνεται σε συνεργασία με το γραφείο Voya Travel

Ξεναγεί η Μαριάννα Κορομηλά

Συνοδεύουν: η Εύα Βόγια και τοπικός ξεναγός

Αναχώρηση για τη Σόφια την Τρίτη 19/9 στις 8:50 το πρωί με Aegean

Επιστροφή το βράδυ της Δευτέρας 25/9 με Aegean (αναχώρηση από τη Θεσσαλονίκη στις 20:55)

Μονή Μπάτσκοβο (Παναγία η Πετριτζονίτισσα), βόρειες πλαγιές της Ροδόπης και νότια της Στενιμάχου / Ασένοβγκραντ στον δρόμο που συνδέει τη Φιλιππούπολη / Πλόβντιβ με την Ξάνθη. Ο Κωνσταντινοπολίτης άρχοντας Γεώργιος (δεξιά) και ο γιος του Κωνσταντίνος, δυο μεγαλέμποροι που ξόδεψαν ένα σημαντικό ποσό για την αγιογράφηση του καθολικού της Μονής, απεικονίζονται στον νάρθηκα ως κτήτορες (1643). Φορούν πολυτελέστατα ενδύματα φτιαγμένα από χρυσομέταξα υφάσματα της Προύσας, μεγάλους τσόχινους σκούφους με γούνα, και η μεγαλοπρέπεια της όλης σκηνής θυμίζει αντίστοιχες απεικονίσεις κτητόρων της Παλαιολόγιας εποχής. Στα οθωμανικά χρόνια, οι μεγάλοιπραματευτάδες είχαν τον τίτλο του άρχοντα.

Η Βουλγαρία, αν και πολύ τουριστική, διαθέτει μέτρια ξενοδοχεία εκτός Σόφιας. Και είναι πόλος έλξης τουριστών και παραθεριστών χαμηλών βαλαντιών. Τα φαγητά, κυρίως τα ξενοδοχειακά, είναι από μέτρια έως πάρα πολύ μέτρια και κακά. Για αυτό φροντίσαμε να μην τρώμε εντός. Έχουμε επιλέξει κεντρικά ξενοδοχεία (τα καλύτερα στη Βάρνα και τη Φιλιππούπολη κι ένα πολύ καλό στη Σόφια) ώστε να μπορούμε να κινηθούμε στο κέντρο των πόλεων, όπου υπάρχουν εστιατόρια, καφέ και μπαράκια.

Οι ακτές της Μαύρης Θάλασσας, από τα βουλγαροτουρκικά σύνορα μέχρι και τα βουλγαρορουμανικά, έχουν μετατραπεί σε απέραντη πλαζ με αναρίθμητα πλήθη Εγγλέζων και άλλων, που στοιβάζονται στις ξενοδοχειακές μονάδες ή στα διαμερισμάτια που έχουν αγοράσει σε παραθεριστικά συγκροτήματα. Η Ροδόπη, που την αγαπούν πολύ οι Βούλγαροι, είναι πανέμορφη, αλλά δεν είναι προορισμός μεγάλου αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Ίσως, να πάμε κάποτε για να χαρούμε τα δάση, τις ορεινές λίμνες, τα γραφικά χωριά. Τώρα, θα περιοριστούμε στο τμήμα γύρω από τη Στενήμαχο και την κοντινή Μονή Μπάτσκοβο (ίδρυμα του 1083).

Οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία, πλην εξαιρέσεων, έχουν αναστηλωθεί με τρόπο ανάρμοστο στη σημασία τους. Η παλαιά Μεσημβρία / Νέσεμπαρ, διατηρητέος παραδοσιακός

οικισμός με οκτώ βυζαντινές εκκλησίες και έναν μητροπολιτικό ναό με τοιχογραφίες του 16ου αιώνα, σε μια μικρή και τειχισμένη χερσόνησο ξεκομμένη από τη στεριά και κυριολεκτικά βουτηγμένη στη θάλασσα, έχει υποστεί όλη την αλλοίωση της αλόγιστης τουριστικοποίησης και του βαλκανικού γούστου. Παρόλα τα αρνητικά, παραμένει χώρος υψηλής σημασίας, όπως και η Σωζόπολη (όπου ναυλοχούσε ο χιλιάρμενος βυζαντινός στόλος του Εύξεινου). Μετά το 1990, δραστηριοποιήθηκε ξανά η ταλαιπωρημένη ελληνική κοινότητα της γραφικής και ιστορικότατης κωμόπολης (πρόκειται για την αρχαία Απολλωνία, αποικία των Μιλησίων).

Τα μουσεία διαθέτουν πλουσιότερες συλλογές εξαιρετικά ενδιαφέρουσες. Το δε Αρχαιολογικό της Βάρνας με τα εκατοντάδες ευρήματα από τη Νεκρόπολη της Χαλκολιθικής εποχής (5η χιλιετία) είναι καταπληκτικό. Όπως και το ιστορικό κέντρο της λιμανούπολης με τα νεομπαρόκ και νεοροκοκό σπίτια. Αλλά και η Συλλογή Βυζαντινών Εικόνων στην Κρύπτη του Αλέξανδρου Νιέφσκι στη Σόφια έχει αριστουργήματα. Πολλά προέρχονται από τα βυζαντινά εργαστήρια της Μεσημβρίας. Σε ότι αφορά στον θρακικό πολιτισμό, μένει έκθαμβος κανείς από τον χρυσάργυρο πλούτο στα μουσεία της Σόφιας, της Βάρνας κλπ.

Σκήπτρο (κάτω) και άλλα πολυτελή αντικείμενα από τη χαλκολιθική Νεκρόπολη της Βάρνας (γύρω στο 4500 π.Χ.).

Αποφασίσαμε να πάμε τον Σεπτέμβριο, αν και διαρκεί ακόμα η θερινή περίοδος στα παραθαλάσσια, επειδή ο καιρός είναι ακόμα καλός. Η οροσειρά της Ροδόπης απομονώνει τη Βουλγαρία από το Αιγαίο και ο χειμώνας, που διαρκεί πολύ, δεν αστειεύεται. Ελπίζουμε να είμαστε τυχεροί και να έχουμε ευνοϊκές καιρικές συνθήκες. Αλλά φτιάξαμε κατά τέτοιο τρόπο το πρόγραμμα, ώστε να αποφύγουμε όσο γίνεται την πολυκοσμία και στα παράλια, όπου θα βρεθούμε από την Τρίτη μέχρι την Πέμπτη, και στην κυριακάτικη Σόφια. Κατά τα άλλα, χρειάζεται καλή διάθεση. Έχουμε πολλά να δούμε, μεταξύ των οποίων πάμπολλα που σχετίζονται άμεσα με τον ελληνικό πολιτισμό της Βόρειας Θράκης (αλλά και της ΒΑ Μακεδονίας).

Θα επισκεφθούμε: Όλο το μήκος των παραλίων από το Μπάλτσικ, τη Βάρνα, την Αγκίαλο / Πομόριε και τη Μεσημβρία μέχρι τη Σωζόπολη. Αν προλάβουμε, θα πάμε και μέχρι το Βασιλικό / σήμερα Τσάρεβο, όπου δεν έχει τίποτα να δει κανείς παρά μόνο να θυμηθεί τον ελληνισμό της μικρής κωμόπολης, τους Αναστενάρηδες της ορεινής ενδοχώρας και τον «Ευτυχισμένο που έκανε το ταξίδι του Οδυσσέα» (ευκαιρία να ξαναδιαβαστεί το βιβλίο, που κυκλοφόρησε από το Πανόραμα το 1988 και επανεκδόθηκε με νέα επεξεργασία από τις εκδόσεις Άγρα το 2005).

Το Βέλικο Τάρνοβο, τελευταία πρωτεύουσα της μεσαιωνικής Βουλγαρίας στις νότιες πλαγιές του Αίμου / Μπαλκάν / Στάρα Πλανινά. Δεν θα διαβούμε τα θρυλικά Στενά της Σίπκας (όπου είναι πιθανό να τραυματίστηκε ο Φίλιππος Β΄ της Μακεδονίας στην εκστρατεία του με στόχο την κατάκτηση όλης της Θράκης και τη μακεδονική επέκταση μέχρι τον Δούναβη), γιατί ο δρόμος μας προς τη βορειοθρακική πεδιάδα περνάει λίγο ανατολικότερα. Αλλά η αίσθηση των δύσβατων περασμάτων του Αίμου προς και από τον Δούναβη είναι αρκετή. Στο Καζανλούκ θα επισκεφθούμε το αντίγραφο του Θρακικού Τάφου και στη Στάρα Ζαγόρα το αρχαιολογικό Μουσείο.

Στη Φιλιπούπολη, πρωτεύουσα της Βόρειας Θράκης στις όχθες του Άνω Έβρου: Το μεσαιωνικό και το νεότερο ιστορικό κέντρο, το ελληνορωμαϊκό Θέατρο, τις εκκλησίες και μερικά από τα ξύλινα αρχοντικά στον λόφο, το Αρχαιολογικό Μουσείο. **Στενήμαχος** (ημιορεινή κωμόπολη

σχεδόν εξολοκλήρου κατοικημένη από Έλληνες, ώσπου να αρχίσουν οι διώξεις μετά το 1878-80, που κορυφώθηκαν το 1906). **Μονή Μπάτσκοβο.**

Στη Σόφια: Την κωνσταντινεια Ροτόντα και την πρωτοβυζαντινή Αγία Σοφία, τον ναό Αλέξανδρου Νιέφσκι και την Κρύπτη (Μουσείο Εικόνων), το Αρχαιολογικό Μουσείο και τα άλλα μνημεία στο κέντρο της πόλης. Στη Μπογιάνα, προάστιο στο όρος Βίτοσα (ΝΔ της Σόφιας), θα επισκεφθούμε το απόγευμα της Κυριακής 24/9 το εκκλησιαστικό συγκρότημα Μπογιάνα (10ος-13ος και 19ος αι.) με τον ναό τον αφιερωμένο στον άγιο Νικόλαο όπου διασώζονται 89 έξοχες τοιχογραφίες του 1259.

Αυτός ο άσπιλος ναός του αγίου ιεράρχη Νικολάου και του μάρτυρα Παντελεήμονα ανεγέρθηκε με τη χορηγία, την φροντίδα και τη μεγάλη αγάπη του σεβαστοκράτορος Καλογιάν, εξαδέλφου του τσάρου και εγγονού του αγίου Στεφάνου βασιλέως της Σερβίας. Αγιογραφήθηκε από τον ευσεβή και φιλόθεο τσάρο Κωνσταντίνο Ασέν, ινδικτιών 7 του έτους 6767 [1259]

Ο σεβαστοκράτωρ Καλογιάν, κτήτορας του διώροφου Αγ. Νικολάου, και η σεβαστοκρατόρισα Ντεσισλάβα. Ο Καλογιάν προσφέρει ομοίωμα του ναού.

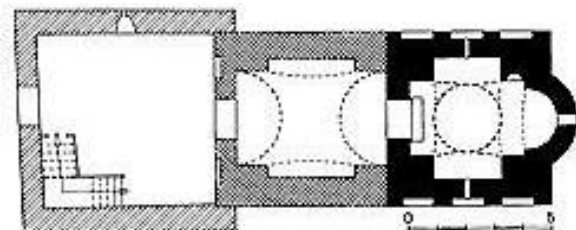

Μπογιάνα, τοιχογραφία του 1259. Ο τσάρος Κωνσταντίνος (Τιχ) Ασέν, 1257-1277, και η γυναίκα του, η τσαρίνα Ειρήνη Δούκαινα Λασκαρίνα, κόρη του Θεόδωρου Β΄ Λάσκαρι της Αυτοκρατορίας της Νικαίας και της Έλενας Ασέν / ή Ασάν της Βουλγαρίας. Η Έλενα ήταν κόρη του τσάρου Ιβάν Ασέν Β΄. Με τον γάμο που έκανε ο βογιάρος και σφετεριστής του βουλγαρικού θρόνου Τιχ με την Ειρήνη Λασκαρίνα το 1258, νομιμοποίησε το στέμμα του, άλλαξε το όνομά του από Κωνσταντίνος Τιχ σε Κωνσταντίνος Ασέν και προέβη σε συμμαχία με τη Νίκαια των Λασκαριδών. Οι σχέσεις του με τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία έγιναν εχθρικές, όταν το 1261 ο Μιχαήλ Η΄ ο Παλαιολόγος απομάκρυνε οριστικά από τον θρόνο τον νόμιμο διάδοχο, τον νεαρότατο γιό του Θεόδωρου και αδελφό της Ειρήνης. Ο πόλεμος ήταν αναπόφευκτος. Με την προέλαση των Βυζαντινών, ανακτήθηκαν το 1263 τα μικρά και μεγάλα λιμάνια στα μαυροθαλασσίτικα παράλια και μέχρι το δέλτα του Δούναβη.

Μετά τον θάνατο της Ειρήνης, ο Μιχαήλ Παλαιολόγος, θέλοντας να αποτρέψει τον Ασέν να συμμετάσχει σε μία ευρύτερη αντιβυζαντινή συμμαχία, τον πάντρεψε το 1268 με την ανεψιά του, τη Μαρία Παλαιολογίνα Καντακουζηνή. Αντί άλλης προίκας, ο Μιχαήλ υποσχέθηκε ότι θα επέστρεφε στον Ασέν την Αγχιάλο και τη Μεσημβρία, τα δυο σημαντικότερα από τα λιμάνια που είχε ανακτήσει, αν η τσαρίνα-ανεψιά έφερνε στον κόσμο γιό. Αλλά, ο Μιχαήλ αθέτησε τη συμφωνία και ο πόλεμος ξανάρχισε το 1271. Όλα αυτά περιγράφονται λεπτομερώς στις βυζαντινές πηγές (Ακροπολίτης, Παχυμέρης, Γρηγοράς). Μάλιστα, ο χρονικογράφος Γεώργιος Ακροπολίτης ήταν αυτός που είχε πάει στο Τάρνοβο το 1258, για να διαπραγματευτεί εκ μέρους του Λάσκαρι τους όρους της συμμαχίας και τον γάμο.

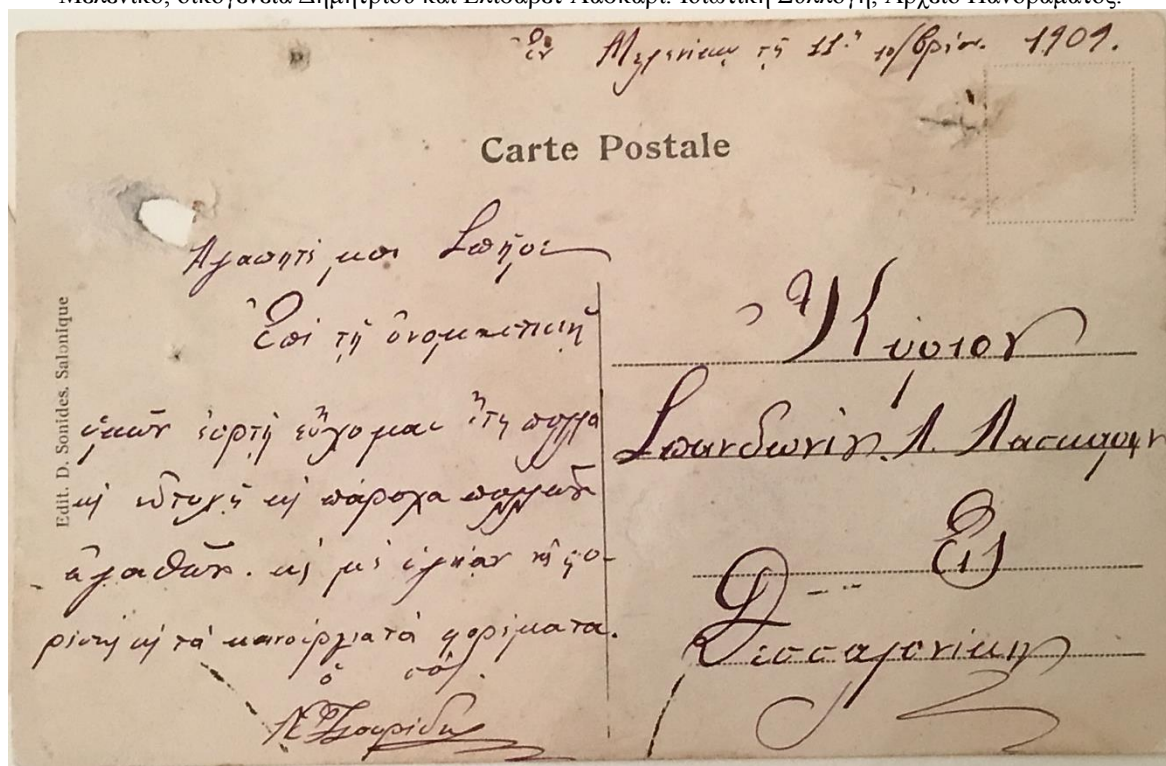
Για τη Μπογιάνα, μνημείο προστατευμένο από την ΟΥΝΕΣΚΟ από το 1979, μπορείτε να δείτε κι ένα σύντομο βίντεο (με πολύ καλές λήψεις, αλλά αρκετές λαθεμένες πληροφορίες) πατώντας στο <http://whc.unesco.org/en/list/42/video>

Τέλος, τη Δευτέρα 25/9, κατεβαίνοντας από τη Σόφια προς τα βουλγαροελληνικά σύνορα και τη Θεσσαλονίκη, κατά μήκος της κοιλάδας του Στρυμόνα, θα κάνουμε δύο παρακάμψεις προς τα βουνά στα ανατολικά. Θα επισκεφθούμε τη **Μονή Ρίλα** και το **Μελένικο / Μέλνικ**, παραδοσιακό οικισμό μέσα σε ένα φαράγγι με εντυπωσιακά οικήματα της βαλκανικής αρχιτεκτονικής του 18ου και των αρχών του 19ου αι. και το ερειπωμένο «Βυζαντινό μέγαρο» ή «Παλάτι του Βογιάρου», ένα τριώροφο μέγαρο που κατοικήθηκε από τον 12ο μέχρι τον 19ο αι. Το Μελένικο, η βορειότερη και πλουσιότερη κωμόπολη της ΒΑ Μακεδονίας, με συνεχή ιστορία από τα βυζαντινά χρόνια και στενές σχέσεις άλλοτε με τις Σέρρες, μετά την εκδίωξη του ελληνικού πληθυσμού είναι ένας τουριστικός οικισμός με πολλούς ξενώνες κι ελάχιστους μόνιμους κατοίκους.

Μελένικο, οικογένεια Δημητρίου και Ελισάβετ Λάσκαρι. Ιδιωτική Συλλογή, Αρχείο Πανοράματος.

Αφού περάσουμε τα σύνορα, όπου ελπίζουμε ότι δεν θα υπάρξει καθυστέρηση, θα κατευθυνθούμε στο Αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης. Η πτήση της Aegean αναχωρεί στις 20:55 και φτάνει στην Αθήνα στις 21:45.

Εγγραφές

Από την Τετάρτη 14 Ιουνίου. Εγγραφείτε το συντομότερο δυνατόν. Τα ταξίδια του Πανοράματος γίνονται για τους συνδρομητές. Βασικοί όροι είναι: Η τήρηση των ωραρίων και τα κινητά να είναι κλειστά όταν είναι μαζί η ομάδα. Η καλή διάθεση και το ομαδικό πνεύμα είναι απαραίτητα.

Οι συνδρομητές που ζουν στη Θεσσαλονίκη ή σε άλλες πόλεις της Μακεδονίας και Θράκης και ενδιαφέρονται για το ταξίδι, μπορούν να έρθουν σε επαφή με την Εύα Βόγια για τις συνεννοήσεις και τα οικονομικά (το κόστος διαφοροποιείται). Το τουριστικό γραφείο είναι στην οδό Βενιζέλου 1, Θεσσαλονίκη, τηλ: 2310-272.830.

Επίσης, αν κάποιος θέλει να πάρει το αεροπλάνο Αθήνα-Σόφια και, επιστρέφοντας, να μείνει στη Θεσσαλονίκη, θα πρέπει να το δηλώσει με την εγγραφή. Παρακαλούμε να λάβετε υπόψη σας ότι αλλαγές μετά την εγγραφή δεν μπορούν να γίνουν.

Ασημένια δραχμή της ιωνικής Απολλωνίας (νεότερης Σωζόπολης) με μια σταυρόσχημη άγκυρα, μια καραβίδα και αντιστραμμένο το αρχικό Αλφα, 5ος π.Χ. αι. Από τη Νομισματική Συλλογή του Ναυτικού Μουσείου Αιγαίου στη Μύκονο
Για τη Σωζούπολη δείτε στο Αρχείο μας
<http://archive.apan.gr/gr/data/region/1973>

Οι ταξιδιώτες θα λάβουν τις πρώτες Σημειώσεις με μείλ στις αρχές Ιουλίου, για καλοκαιρινό διάβασμα! Αλλά τον Ιούλιο θα αρχίσει και η δημοσίευση στο Αρχείο μας πολλών θεμάτων σχετικά με τη Βουλγαρία, η οποία ετοιμάζεται εδώ και καιρό. Θα μπορείτε, λοιπόν, να ταξιδέψετε και μέσα από το πλουσιότερο αρχειακό υλικό μας. Για τα Βαλκάνια από την Ύστερη Οθωμανική εποχή μέχρι τους Βαλκανικούς Πολέμους, μπορείτε να παρακολουθήσετε τις τέσσερις διαλέξεις που έκανε ο Κώστας Καραμαλής στο Πανόραμα το 2012 στην Οπτικοακουστική Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Μποδοσάκη. Σας συνδέουμε με την πρώτη διάλεξη
<http://www.blod.gr/lectures/Pages/viewlecture.aspx?LectureID=557>

Από την Παλαιολόγια εποχή της βυζαντινής Μεσημβρίας.

>>>> Δείτε στα Κείμενα στο Αρχείο μας (apan.gr) δύο αποσπάσματα από το βιβλίο Μαριάννα Κορομηλά, Οι Έλληνες στη Μαύρη Θάλασσα ... (ανανεωμένη έκδ. Πολιτιστική Εταιρεία Πανόραμα, Αθήνα 2001): «Η ευξείνοποντιακή Απολλωνία-Σωζόπολις και η Μεσημβρία. Καταπονημένες πολιτείες, φθαρτά υλικά και αντοχές της μνήμης» σελίδες 5-7, 124-146
<http://archive.apan.gr/gr/data/Accompanying-Item/22256>

«Ευξείνοποντιακή Θράκη και εξελληνισμός των Θρακών της ενδοχώρας» σελίδες 5-7, 108-155, 449-454 <http://archive.apan.gr/gr/data/Accompanying-Item/22242>

>>>> Δείτε επίσης στον Τόπο Βάρνα το πλουσιότερο Αρχαιολογικό Μουσείο Βάρνας
<http://archive.apan.gr/gr/data/Archived-Item/1976>